

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΕΚΤΟΥ

Της προσφυγής αριθ. 13575/09

που κατατέθηκε από τον **È È**

κατά της Ελλάδας

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας στις 13 Σεπτεμβρίου 2011 σε τμήμα, η σύνθεση του οποίου έχει ως εξής:

Nina Vajić, *πρόεδρος*,

Anatoly Kovler,

Peer Lorenzen,

Elisabeth Steiner,

Mirjana Lazarova Trajkovska,

Λινός-Αλέξανδρος Σισιλιάνος,

Erik Møse, *δικαστές*,

και Søren Nielsen, *γραμματέας τμήματος*.

Λαμβάνοντας υπόψη την προαναφερόμενη προσφυγή που κατατέθηκε στις 11 Φεβρουαρίου 2009,

Λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν από την εναγόμενη Κυβέρνηση και εκείνες που κατατέθηκαν σε απάντηση από τον προσφεύγοντα,

Αφού διασκέφθηκε, εκδίδει την ακόλουθη απόφαση:

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Ο προσφεύγων, κύριος **È È** είναι ένας Έλληνας υπήκοος, ο οποίος γεννήθηκε το 1955 και κατοικεί στην Αθήνα. Εκπροσωπείται ενώπιον του Δικαστηρίου από τον κύριο Σ. Μπρέγιαννο, δικηγόρο Αθηνών. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από την απεσταλμένη του αντιπροσώπου της, κυρία Γ. Παπαδάκη, πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

A. Οι συνθήκες της υπόθεσης

Τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης, όπως εξετέθησαν από τους διαδίκους, μπορούν να συνοψισθούν ως εξής.

Ο προσφεύγων εργάστηκε ως δασάρχης στο δασαρχείο Πόρου από τις 25 Ιανουαρίου 2005 έως τις 3 Μαρτίου 2005. Στις 5 Αυγούστου 2005, ένας από τους υφισταμένους του κατέθεσε μήνυση σε βάρος του για δυσφήμιση και παράβαση καθήκοντος.

Στις 19 Σεπτεμβρίου 2008, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών Πειραιά παρέπεμψε τον προσφεύγοντα σε δίκη ενώπιον του Πλημμελειοδικείου Πειραιά με την κατηγορία των προαναφερόμενων παραβάσεων.

Την 1^η Οκτωβρίου 2008, ο προσφεύγων κατέθεσε, μέσω του δικηγόρου του, προσφυγή ενώπιον του εισαγγελέα εφετών Πειραιά κατά του κλητήριου θεσπίσματος της 19^{ης} Σεπτεμβρίου 2008. Για τον σκοπό αυτό, συμπλήρωσε το προεκτυπωμένο έντυπο έκθεσης. Ανέφερε σε αυτήν

ότι εμφανίσθηκε ενώπιον του γραμματέα της εισαγγελίας πλημμελειοδικών και δήλωσε ότι προσέφευγε κατά του κλητήριου θεσπίσματος του εισαγγελέα πλημμελειοδικών για τους λόγους που είχε συντάξει ο δικηγόρος του και οι οποίοι εμφανίζονταν σε παράρτημα της έκθεσης, με ημερομηνία 29 Σεπτεμβρίου 2008, το οποίο περιείχε τους προβαλλόμενους λόγους προς στήριξη της προσφυγής του και το οποίο αποτελούσε μαζί με την έκθεση ένα ενιαίο έγγραφο. Το παράρτημα ήταν υπογεγραμμένο από τον προσφεύγοντα και τον γραμματέα, αλλά οι υπογραφές τους είχαν τοποθετηθεί σε χωριστή σελίδα του παραρτήματος.

Με απόφαση της 30^{ης} Οκτωβρίου 2008, ο εισαγγελέας εφετών Πειραιά απέρριψε την προσφυγή του προσφεύγοντος ως απαράδεκτη ακολουθώντας την κάτωθι διατύπωση:

«Σύμφωνα με το άρθρο 322 § 1 του κώδικα ποινικής δικονομίας, ο κατηγορούμενος που κλητεύεται να εμφανιστεί στο ακροατήριο του πλημμελειοδικείου μπορεί, εντός προθεσμίας δέκα ημερών από την επίδοση του κλητήριου θεσπίσματος, να προσφύγει ενώπιον του εισαγγελέα εφετών εφόσον εκτιμά ότι η παραπομπή του σε δίκη είναι εσφαλμένη για ουσιαστικούς ή τυπικούς λόγους. Προκειμένου να ασκήσει αυτή την προσφυγή, η οποία συνιστά έκτακτο ένδικο μέσο (...), πρέπει να συντάξει μία έκθεση ενώπιον του γραμματέα της εισαγγελέας (...), η οποία πρέπει να αναφέρει τους λόγους της προσφυγής. Αν η έκθεση δεν αναφέρει τους λόγους αυτούς, ή αν αυτοί περιέχονται σε έγγραφο κατατεθειμένο χωριστά ή προσαρτημένο στην έκθεση (...), η προσφυγή είναι άκυρη και πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη, σύμφωνα με το άρθρο 476 § 1 του κώδικα ποινικής δικονομίας (...)

Ειδικότερα, η προαναφερόμενη έκθεση πρέπει να τηρεί τις απαιτήσεις που εκτίθενται στο άρθρο 148 του κώδικα ποινικής δικονομίας, ήτοι να είναι υπογεγραμμένη από τον προσφεύγοντα και από τον γραμματέα της εισαγγελίας (...). Πρόκειται για τον μοναδικό τρόπο

άσκησης της προσφυγής και δεν επιτρέπονται διαφορετικές ενέργειες, για παράδειγμα η κατάθεση στον γραμματέα της εισαγγελίας ενός ξεχωριστού εγγράφου, ακόμη κι αν το εν λόγω έγγραφο είναι υπογεγραμμένο από τον προσφεύγοντα και τον εκπρόσωπό του. Η άσκηση της προσφυγής με ένα τέτοιο ξεχωριστό έγγραφο συνιστά μία μη βάσιμη δικονομική πράξη η οποία πρέπει να κηρυχθεί απαράδεκτη λόγω μη τήρησης του εκ του νόμου απαιτούμενου τύπου.

Εν προκειμένω, το κλητήριο θέσπισμα επιδόθηκε στον κατηγορούμενο στις 24 Σεπτεμβρίου 2008 και αυτός κατέθεσε, μέσω του δικηγόρου του (...), στον γραμματέα της εισαγγελίας πλημμελειοδικών Πειραιά και εντός της προθεσμίας (...) την προαναφερόμενη προσφυγή. Εν τούτοις, αυτή η προσφυγή δεν αναφέρει κανένα λόγο. [Ο κατηγορούμενος] αναφέρει μόνο ότι εκθέτει τους λόγους του σε ένα παράρτημα το οποίο κατέθεσε και το οποίο ονομάζει έκθεση, χωρίς ωστόσο το εν λόγω έγγραφο να φέρει το όνομα και την υπογραφή του αρμόδιου για τη σύνταξη της έκθεσης γραμματέα, όπως απαιτεί το άρθρο 322 του κώδικα ποινικής δικονομίας. Το έγγραφο αυτό δε συνιστά επομένως έκθεση. Συνεπώς, η προσφυγή που συντάχθηκε ενώπιον του γραμματέα της εισαγγελίας (...) και η οποία δεν αναφέρει κανένα λόγο πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη.»

Ο προσφεύγων δε διέθετε κανένα ένδικο μέσο κατά την απόφασης αυτής.

Με απόφαση της 19^{ης} Φεβρουαρίου 2009, το πλημμελειοδικείο απάλλαξε τον προσφεύγοντα.

B. Το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο και η πρακτική

Το άρθρο 322 του κώδικα ποινικής δικονομίας προβλέπει:

1. Ο κατηγορούμενος που κλητεύθηκε απευθείας με κλητήριο θέσπισμα στο ακροατήριο του τριμελούς πλημμελειοδικείου έχει

δικαίωμα, αφού ενημερωθεί για την προανάκριση, να προσφύγει στον αρμόδιο εισαγγελέα εφετών μέσα σε δέκα ημέρες από την επίδοση του κλητήριου θεσπίσματος (...) Γι'αυτή την προσφυγή συντάσσεται έκθεση ενώπιον του γραμματέα της εισαγγελίας πρωτοδικών (...) ο οποίος έχει υποχρέωση να το αναφέρει τηλεγραφικά στον εισαγγελέα πλημμελειοδικών υποβάλλοντας ταυτόχρονα την έκθεση που συντάχθηκε.

2. Ο εισαγγελέας των εφετών έχει υποχρέωση να αποφασίσει μέσα σε δέκα ημέρες από τότε που θα φτάσει σ'αυτόν η έκθεση προσφυγής, απορρίπτοντας την προσφυγή ή διατάσσοντας προανάκριση ή και συμπλήρωση της προανάκρισης που προηγήθηκε, μετά την ολοκλήρωση της οποίας ο εισαγγελέας εφετών ή απορρίπτει την προσφυγή ή διατάσσει την υποβολή της υπόθεσης στο δικαστικό συμβούλιο. Μπορεί επίσης να διατάξει την ενέργεια κύριας ανάκρισης, μετά την ολοκλήρωση της οποίας εφαρμόζονται όσα προβλέπονται στο άρθρο 308 παρ. 3, χωρίς να επιτρέπεται όμως νέα προσφυγή. Η διάταξη του εισαγγελέα εφετών που απορρίπτει την προσφυγή επιδίδεται στον κατηγορούμενο σύμφωνα με τα άρθρα 155 κ.ε. Αν από την επίδοση έως τη δικάσιμο που ορίστηκε αρχικά μεσολαβεί τουλάχιστον το μισό της προθεσμίας που χρειάζεται για την κλήτευση, ο κατηγορούμενος έχει υποχρέωση να εμφανιστεί σ'αυτήν για να δικαστεί χωρίς άλλη κλήτευση.»

Σύμφωνα με τη νομολογία, προκειμένου η προσφυγή κατά κλητήριου θεσπίσματος να είναι παραδεκτή, πρέπει η έκθεση, η οποία αποτελεί το εισαγωγικό έγγραφο της δίκης, να αναφέρει τους λόγους που προβάλλονται σε στήριξη της προσφυγής (Άρειος Πάγος, 1211/1994, 753/2000 και 1039/2000). Οι λόγοι που περιέχονται σε μεταγενέστερες προτάσεις δε δύνανται να θεραπεύσουν το απαράδεκτο που απορρέει από

την απουσία λόγων στην έκθεση, εκτός αν η έκθεση κατατίθεται συγχρόνως με ένα ξεχωριστό έγγραφο το οποίο περιέχει τους λόγους αυτούς και υπογράφεται από αμφοτέρους εκείνον που ασκεί την προσφυγή και τον γραμματέα της εισαγγελίας (Άρειος Πάγος 753/2000 και 1620/2000).

Επιπλέον, το άρθρο 148 § 2 του ίδιου κώδικα προβλέπει:

«Έκθεση ονομάζεται το έγγραφο που συντάσσει δημόσιος υπάλληλος ο οποίος εκπληρώνει καθήκοντα στην ποινική διαδικασία για να βεβαιώσει πράξεις που έκανε ο ίδιος (...)

ΑΙΤΙΑΣΗ

Επικαλούμενος το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης, ο προσφεύγων παραπονείται για παραβίαση του δικαιώματός του πρόσβασης σε δικαστήριο.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΟ

Ο προσφεύγων παραπονείται για παραβίαση του δικαιώματός του πρόσβασης σε δικαστήριο, για τον λόγο ότι ο εισαγγελέας εφετών επέδειξε υπερβολική τυπολατρεία κηρύσσοντας απαράδεκτη την προσφυγή του και ότι αρνήθηκε να εξετάσει την ουσία των ισχυρισμών του. Επικαλείται ως προς τούτο το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης, του οποίου το εφαρμοστέο εν προκειμένω τμήμα έχει ως εξής:

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή δικαίως (...), υπό (...) δικαστηρίου το οποίο θα αποφασίση (...) επί του βασίμου πάσης εναντίον του κατηγορίας ποινικής φύσεως (...).

Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το άρθρο 6 § 1 δεν έχει εν προκειμένω εφαρμογή. Επισημαίνει ότι η προβλεπόμενη στο άρθρο 322 του

κώδικα ποινικής δικονομίας προσφυγή δε στρέφεται κατά μίας δικαστικής απόφασης ή μίας απόφασης του δικαστικού συμβουλίου, και ότι ο εισαγγελέας εφετών ο οποίος αποφαινεται επί της εν λόγω προσφυγής εξακριβώνει τη νομιμότητα και ορθότητα της απόφασης με την οποία ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών παρέπεμψε τον προσφεύγοντα σε δίκη. Προσθέτει ότι, εφόσον ο εισαγγελέας κάνει δεκτή την προσφυγή, εισάγει την υπόθεση ενώπιον του συμβουλίου πλημμελειοδικών. Αυτό αποφαινεται επί της παραπομπής ή μη του κατηγορουμένου σε δίκη, κατόπιν πρότασης του εισαγγελέα πλημμελειοδικών, η οποία γίνεται με απόλυτη ανεξαρτησία ως προς τον εισαγγελέα εφετών. Σε περίπτωση απόρριψης της προσφυγής από τον εισαγγελέα εφετών, η απορριπτική απόφαση κοινοποιείται στον κατηγορούμενο.

Η Κυβέρνηση εκθέτει εν συνεχεία ότι, εφόσον ο εισαγγελέας εφετών κάνει δεκτή την προσφυγή του κατηγορουμένου, η εξουσία του περιορίζεται στη διαβίβαση της υπόθεσης στο συμβούλιο, το οποίο είναι αρμόδιο να αποφανθεί επί της παραπομπής του κατηγορουμένου σε δίκη ή άρσης της δίωξης. Αναφέρεται κατόπιν στην απόφαση της Επιτροπής στην υπόθεση *Mosbeux κατά Βελγίου* (αριθ. 17083/90, απόφαση περί απαραδέκτου της 8^{ης} Απριλίου 1991), στην οποία η Επιτροπή είχε καταλήξει ότι ένα παραπεμπτικό βούλευμα ήταν αμιγώς προπαρασκευαστικό, ότι ουδόλως δέσμευε τον δικαστή της ουσίας και ότι ως εκ τούτου δεν αποφαινόταν ούτε επί μίας αμφισβήτησης επί δικαιωμάτων και υποχρεώσεων αστικής φύσης ούτε επί του βασίμου μίας κατηγορίας ποινικής φύσης.

Ο προσφεύγων, από την πλευρά του, υποστηρίζει ότι με το άρθρο 322 του κώδικα ποινικής δικονομίας ο νομοθέτης επέκτεινε το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 6 της Σύμβασης προκειμένου να συμπεριλάβει το αντίθετο του δικαιώματος πρόσβασης σε δικαστήριο, ήτοι, κατά την άποψή του, το δικαίωμα μη παραπομπής σε δίκη. Προς τούτο, ο νομοθέτης

επέτρεπε στον κατηγορούμενο να απευθυνθεί σε μία ανώτερη δικαστική αρχή, τον εισαγγελέα εφετών, και να αμφισβητήσει τις σε βάρος του κατηγορίες σε ένα στάδιο προγενέστερο εκείνου ενώπιον του δικαστή της ουσίας.

Κατά τον προσφεύγοντα, η υπόθεσή του διαφέρει από την προαναφερόμενη υπόθεση *Mosbeux*: στην τελευταία, ο ενδιαφερόμενος είχε καταγγείλει μία παραβίαση της ισότητας των όπλων διότι δε διέθετε το δικαίωμα να προβάλλει αντιρρήσεις κατά του παραπεμπτικού βουλεύματος ενώπιον του πλημμελειοδικείου, ενώ η εισαγγελία και η πολιτική αγωγή διέθεταν από την πλευρά τους το δικαίωμα να προβάλλουν αντιρρήσεις κατά των απαλλακτικών βουλευμάτων.

Τέλος, κατά την άποψη του προσφεύγοντος, το γεγονός ότι είναι το δικαστικό συμβούλιο εκείνο που αποφαινεται επί του βάσιμου της κατηγορίας και όχι ο εισαγγελέας εφετών δεν αρκεί για να υπάρξει συμπέρασμα περί μη εφαρμογής του άρθρου 6: πράγματι, η αποδοχή της προσφυγής από τον εισαγγελέα αποτελεί το πρώτο βήμα προς την απαλλαγή του κατηγορουμένου από τις κατηγορίες.

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι κύριος σκοπός του άρθρου 6 είναι να διασφαλίζει, στις ποινικές υποθέσεις, μία δίκαιη δίκη ενώπιον ενός δικαστηρίου αρμόδιου να αποφανθεί επί του βάσιμου της κατηγορίας, χωρίς ωστόσο απ' αυτό να προκύπτει ότι αδιαφορεί για τα στάδια που διεξάγονται πριν από τη διαδικασία της κρίσης. Έτσι, ορισμένες απαιτήσεις του άρθρου 6 δύνανται να παίζουν ένα ρόλο πριν από την προσφυγή ενώπιον του δικαστή της ουσίας εάν και στο μέτρο που η αρχική μη τήρησή τους ενδέχεται να θέσει σε σοβαρό κίνδυνο το δίκαιο χαρακτήρα της δίκης (*Imbrioscia κατά Ελβετίας*, απόφαση της 24 Νοεμβρίου 1993, §§ 36-38, série A no. 275).

Το Δικαστήριο σημειώνει ότι η θεσπισθείσα με το άρθρο 322 του κώδικα ποινικής δικονομίας προσφυγή δε συνιστά ποινικό ένδικο μέσο, με

την κλασσική έννοια του όρου, αλλά προδικαστικό μέτρο, ήτοι ένα αμιγώς προπαρασκευαστικό μέτρο.

Επιπλέον, το δικαστικό συμβούλιο ουδόλως δεσμεύεται από τις ενέργειες του εισαγγελέα εφετών (βλέπε, *mutatis mutandis*, προαναφερόμενη απόφαση *Mosbeux κατά Βελγίου*). Επιπλέον, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ως προς τούτο ότι ο εισαγγελέας ενσαρκώνει τον εκπρόσωπο της δημόσιας εξουσίας ο οποίος είναι επιφορτισμένος με την υπεράσπιση του γενικού συμφέροντος (*Guigue et SGEN-CFDT κατά Γαλλίας* (déc.), αριθ. 59821/00, 6 Ιανουαρίου 2004) και, σε μία ποινική διαδικασία, αποτελεί τον έναν από τους δύο διαδίκους που συγκρούονται ενώπιον της έδρας, εκείνον που εκπροσωπεί την κατηγορία (*Ζερβάκης κατά Ελλάδας* (déc.), αριθ. 64321/01, 29 Νοεμβρίου 2001).

Άλλως ειπείν, ο εισαγγελέας δεν αποφαινεται επί του «βασίμου μίας κατηγορίας ποινικής φύσης».

Υπό αυτές τις συνθήκες, το Δικαστήριο εκτιμά ότι το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης δεν έχει εφαρμογή εν προκειμένω.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο, ομόφωνα,

Κηρύσσει την προσφυγή απαράδεκτη.

(υπογραφή)

Søren Nielsen

Γραμματέας

(υπογραφή)

Nina Vajić

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση του συνημμένου

εγγράφου από τα γαλλικά.

Αθήνα, 11 Οκτωβρίου 2011.

Ο μεταφραστής

Αλέξανδρος Πετρουτσόπουλος

Μεταφραστική Υπηρεσία Υπουργείου Εξωτερικών, Αθήνα
SERVICE DES TRADUCTIONS DU MINISTERE DES AFFAIRES ETRANGERES
DE LA REPUBLIQUE HELLENIQUE, ATHENES
HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS, TRANSLATION
SERVICE, ATHENS